

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут права

Положення
про підготовку та оцінювання
кваліфікаційних робіт магістра

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

Київ 2022

Укладачі: Дідич Тарас Олегович,
Цветкова Юліанна Володимирівна,
Заєць Олена Іванівна,
Харченко Георгій Георгійович,
Шомпол Олена Анатоліївна,
Мельник Алла Анатоліївна

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої Ради

Навчально-наукового інституту права
Протокол № 5 від «1» листопада 2022 р.

Оксана ВАСИЛЬЧЕНКО

СХВАЛЕНО

з Науково-методичною комісією
Навчально-наукового інституту права
Протокол № 4 від «26» жовтня 2022 р.

Юліанна ЦВЕТКОВА

1. Загальні положення

1.1. Загальні засади.

Відповідно до ст. 5 Закону України від 1 липня 2014 р. “Про вищу освіту” магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв’язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Підготовка магістрів в Навчально-науковому інституті права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі - НН інститут права) здійснюється відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 20 липня 2022 р. № 643 та освітньо-наукових і освітньо-професійних програм, якими передбачено підготовка і публічний захист кваліфікаційної роботи магістра.

Кваліфікаційна робота магістра підтверджує рівень теоретичної, загальнонаукової та професійної підготовки здобувача освіти, його вміння застосовувати одержані знання під час вирішення професійно-орієнтованих завдань і здатність до самостійної діяльності.

Кваліфікаційна робота магістра повинна мати цілісний та завершений характер, відповідати сучасним науковим підходам, бути логічною у викладенні результатів дослідження, а її тема - актуальною. Результати дослідження та висновки повинні бути обґрунтованими, об’єктивними та корисними для подальших наукових досліджень та практичної діяльності. Кваліфікаційна робота магістра має передбачати роз’яснення задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері правотворчості та правозастосування або інших питань у галузі права.

Кваліфікаційна робота магістра повинна відповідати вимогам щодо актуальності, новизни, змісту й оформлення, а також вимогам академічної доброчесності. Кваліфікаційна робота магістра не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Підготовка, захист та оцінюванні магістерських робіт відбувається з дотриманням вимог об'єктивності, неупереджуваності, мультикультурності, інклюзивності, відкритості та доступності освіти.

Підготовка кваліфікаційної роботи магістра має забезпечити набуття здобувачами освіти передбачених освітньою програмою програмних компетентностей; знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей (відповідних програмних результатів навчання), які особа має продемонструвати під час та після завершення підготовки кваліфікаційної роботи магістра, а також під час її захисту.

Дане Положення містить узагальнені вимоги щодо структури, обсягу, написання та оформлення кваліфікаційних робіт магістра в НН інституті права, схвалені Науково-методичною комісією та затверджені Вченою радою НН інституту права, проте це не виключає можливості встановлення додаткових вимог до кваліфікаційних робіт магістрів кафедрами, що обумовлено особливостями галузевої спрямованості наукових досліджень.

Це Положення розроблене відповідно до законів України *“Про освіту”*, *“Про вищу освіту”*, *“Про наукову і науково-технічну діяльність”*, вимог *Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” для другого (магістерського) рівня вищої освіти*, затвердженого наказом Міністерства науки та освіти України від 20 липня 2022 р. № 643, *Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*, затвердженого Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол № 18 від 3 червня 2020 р., *Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*, затвердженого Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол

№10, введений в дію наказом ректора № 716-32 від 31 серпня 2018 р., *Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*, затвердженого Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол №8 від 2 березня 2020 р., та введений в дію наказом ректора № 197-32 від 10 березня 2020 р., *Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*, затвердженого наказом ректора від 3 листопада 2014 р.

1.2. Обрання теми кваліфікаційної роботи магістра.

Перелік тем кваліфікаційних робіт магістра визначаються кафедрою щорічно відповідно до графіку навчального процесу, затвердженого розпорядженням директора НН інституту права.

Тема і зміст кваліфікаційної роботи магістра повинні відповідати спеціальності 081 “Право” та профілю кафедри, за якою відбувається підготовка магістрів права в НН інституті права. Тематика кваліфікаційних робіт базується на основних напрямках наукових досліджень, які розробляються в межах кафедр, науково-дослідних підрозділів НН інституту права.

Перелік тем не є вичерпним. Здобувач освіти має право вибору теми із запропонованого переліку тем, а також має право подавати пропозиції щодо своєї тематики дослідження із обґрунтуванням доцільності її розробки, актуальності і новизни.

В процесі обрання теми кваліфікаційної роботи магістра доцільно врахувати наступне: особистий інтерес здобувача освіти до розробки правової проблематики, доступність матеріалів практики для узагальнення, перспективність розробки теми, наявність теоретичної бази, схильність здобувача освіти до теоретичних або практичних розробок, намір здобувача освіти продовжити розробку теми в подальшому при здійсненні дисертаційного дослідження.

Назва кваліфікаційної роботи магістра має бути стислою, конкретною, лаконічною, відповідати сутності дослідженої проблеми або задачі, вказувати на предмет і мету наукового дослідження.

У назві кваліфікаційної роботи магістра не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються з наступних слів: “Аналіз ...”, “Вивчення...”, “Дослідження питання...”, “Деякі питання ...”, “До питання про ...”, “Дослідження ...”, “Матеріали до вивчення...”.

1.3. Порядок затвердження і зміни теми кваліфікаційної роботи магістра.

Вибір теми кваліфікаційної роботи магістра завершується написанням заяви на ім'я завідувача кафедри, на якій буде виконуватися ця робота, про затвердження теми і призначення наукового керівника.

Обрання і затвердження теми кваліфікаційної роботи магістра та її закріплення за конкретним здобувачем освіти має відбутися в строки, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік, який затверджується розпорядженням директора НН інституту права.

Тема кваліфікаційної роботи магістра затверджується на засіданні кафедри, а після цього - на засіданні Вченої ради НН інституту права.

Не допускається виконувати кваліфікаційні роботи магістра, теми яких не пройшли затвердження рішенням кафедри та рішенням Вченої ради НН інституту права.

Якщо в процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра з'ясується об'єктивна необхідність уточнення або зміни теми роботи, здобувач освіти, після консультації і погодження із науковим керівником, повинен написати заяву на ім'я завідувача кафедри про уточнення/зміну теми кваліфікаційної роботи магістра із обґрунтуванням такого уточнення/зміни. Уточнення/зміна теми кваліфікаційної роботи магістра затверджується на засіданні кафедри, а далі - на засіданні Вченої ради НН інституту права.

1.4. Обрання наукового керівника.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра призначається на засіданні кафедри за заявою здобувача освіти одночасно із затвердженням теми кваліфікаційної роботи магістра, з числа професорсько-викладацького складу працівників кафедри із урахуванням взаємного узгодження (науковий керівник-здобувач освіти). Керівниками кваліфікаційної роботи магістра можуть бути штатні науково-педагогічні працівники відповідної кафедри НН інституту права з ступенем доктора наук, кандидата наук, доктора філософії права, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає тематиці кваліфікаційної роботи магістра, та які у відповідності із розподілом педагогічного навантаження на кафедрі мають такі роботи.

Основними обов'язками наукового керівника є:

- пояснення основних вимог до кваліфікаційної роботи магістра;
- надання консультацій з питань, що виникають у здобувача освіти під час проведення дослідження;
- допомога у підготовці здобувачем освіти публікацій за результатами дослідження;
- перевірка кваліфікаційної роботи магістра на відповідність установленим вимогам;
- надання рекомендацій щодо завершального етапу підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра;
- підготовка відгуку на завершену кваліфікаційну роботу магістра.

1.5. Вимоги академічної доброчесності.

Відповідно до ст. 42 Закону України від 5 вересня 2017 р. “Про освіту” визначені правові засади забезпечення академічної доброчесності, в тому числі і при написанні кваліфікаційних робіт магістра.

Відповідно до ч. 6 ст. 69 Закону України від 1 липня 2014 року “Про вищу освіту” заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату, в тому числі і при написанні кваліфікаційних робіт магістра.

В НН інституті права як структурному підрозділі Київського національного університету імені Тараса Шевченка діє *Етичний кодекс Університетської спільноти*, ухвалений на Конференції трудового колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, протокол № 2 від 27 грудня 2017 р., а також *Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*, затверджене Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 2 березня 2020 р. та введене в дію наказом ректора № 197-32 від 10 березня 2020 р.

2. Структура, зміст та вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра

2.1. Кваліфікаційна робота магістра повинна бути виконана і оформлена державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі.

У випадку, коли здобувач освіти навчався за освітньою програмою, мова навчання та оцінювання якої – іноземна, кваліфікаційна робота магістра має виконуватися відповідною мовою, що передбачена освітньою програмою.

2.2. Обов'язкові частини кваліфікаційної роботи магістра:

- Титульна сторінка
- Дозвіл на розміщення електронної копії тексту роботи у репозитарії
- Відгук наукового керівника
- Анотація та ключові слова (двома мовами: українською та англійською)
- Зміст
- Перелік умовних позначень (за необхідності)
- Вступ
- Основна частина (розділи, підрозділи (пункти, підпункти))
- Висновки
- Список використаних джерел
- Додатки (за необхідності)

Перераховані частини включаються в кваліфікаційну роботу магістра зі збереженням зазначеної послідовності. Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини повинні починатися з нової сторінки.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи магістра “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами (розмір кегля 14) симетрично до тексту.

Заголовки підрозділів, пунктів, підпунктів після номера структурної частини роботи із крапкою друкують із абзацу (відступ – 10 мм) малими літерами (крім першої прописної) (наприклад: 2.1. Класифікація речових прав).

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовках структурних частин роботи не допускається. В кінці заголовка крапка не ставиться. Відстань між заголовком розділу, підрозділу, пункту, підпункту і текстом повинна дорівнювати 2 інтервали.

2.3. Титульна сторінка кваліфікаційної роботи магістра оформляється згідно з Додатком 1 до цього Положення. Підпис наукового керівника та завідувача кафедри про допуск до захисту на титульній сторінці обов'язковий.

2.4. Відгук наукового керівника являє собою аналіз якості кваліфікаційної роботи магістра. Обсяг відгуку становить не менш 2000 знаків та містить обов'язкове обґрунтування рекомендації / не рекомендації до захисту.

Відгук з підписом наукового керівника підшивається у кваліфікаційну роботу магістра.

2.5. Анотації оформляються українською та англійською мовами. У тексті анотації необхідно стисло відтворити зміст і результати дослідження, зроблені у кваліфікаційній роботі магістра. Обсяг кожної анотації – від 100 до 180 слів. Тексти анотацій різними мовами повинні бути ідентичними за змістом (Додаток 2 до цього Положення). **Ключові слова** розташовуються після кожної з анотацій відповідною мовою у кількості 5-7 слів або словосполучень, які використовуються у тексті кваліфікаційної роботи магістра, але не дублюють її назву. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

2.6. У Змісті відтворюється структура роботи із виділенням її частин: Вступ, номери й заголовки розділів, підрозділів (пунктів, підпунктів), Висновки, Список використаних джерел і Додатки (за наявності), із зазначенням перших сторінок перерахованих частин (Додаток 3 до цього Положення).

2.7. Вступ розкриває суть і сучасний стан обраної для дослідження наукової проблеми, її значення, підстави й вихідні дані для розробки теми кваліфікаційної роботи магістра, обґрунтування необхідності проведення дослідження, його основну мету, завдання, а також шляхи їх досягнення, методологію.

Обов'язкові складові Вступу:

Обґрунтування актуальності обраної для дослідження теми. Шляхом критичного аналізу й порівняння із уже відомими вирішеннями проблеми обґрунтовується актуальність і доцільність дослідження для розвитку відповідної галузі науки або суспільних відносин. Необхідно аргументовано довести, що обрана для дослідження тема є дійсно актуальною на момент написання кваліфікаційної роботи магістра. Для цього здобувач освіти повинен дати короткий аналіз стану й ступеня розробки обраної проблеми в законодавстві, практичній діяльності й науковій літературі. При цьому такий аналіз повинен свідчити про наявність проблем (питань), вирішення яких можливе правовими засобами, для чого, відповідно, необхідні подальші дослідження.

При обґрунтуванні актуальності обраної теми є помилкою використання загальних формулювань, що не вказують на конкретні проблеми.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єкт дослідження* – це суспільні відносини або суспільно-правові явища у певній сфері, які необхідно дослідити згідно з обраною темою кваліфікаційної роботи магістра. *Предмет дослідження* – це правова доктрина, норми права та юридична практика згідно з обраною темою кваліфікаційної роботи магістра.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване дослідження, вирішення проблем і усунення недоліків, раніше визначених при обґрунтуванні актуальності обраної теми. При плануванні результатів можуть використовуватися наступні слова: обґрунтування..., аргументація..., підготовка..., розробка..., систематизація..., уточнення... і т.п. Не слід формулювати мету як “Дослідження...”, “Аналіз...”,

“Вивчення...”, тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Наприклад, підготовка пропозицій щодо зміни або доповнення законодавства (із вказівкою якого або щодо чого), розробка рекомендацій із застосування законодавства (у тому числі, локального), уточнення поняття ..., систематизація видів ..., визначення порядку ... та ін.

Завдання конкретизують мету, визначаючи конкретні шляхи її досягнення. Поставлені завдання мають співвідноситися із висновками роботи за принципом «питання - відповідь». Наприклад: завдання – «класифікувати ...», тоді у висновках має бути висновок із запропонованою автором роботи класифікацією; завдання – «запропонувати внесення змін до певного закону», тоді у висновках один із висновків має містити відповідні пропозиції.

Методи дослідження — (1) загальнонаукові методи пізнання: діалектичний, аналізу та синтезу, дедукції, індукції, аналогії, формально-логічний, системно-структурний, прогностичний, конкретно-історичний, моделювання тощо та (2) приватнонаукові методи юридичної науки: формально-юридичний, порівняльно-правовий, історико-правовий тощо. У кваліфікаційній роботі магістра зазначаються саме ті методи, які здобувач освіти використовує в своєму дослідженні, з поясненнями, чому саме такі методи ним обрані.

В роботі може бути окремий підрозділ, присвячений методології дослідження. Тоді у вступі методи подаються коротко та стисло.

Структура кваліфікаційної роботи магістра з коротким обґрунтуванням обраної послідовності викладення матеріалу.

Публікації здобувача освіти (за наявності).

Обсяг Вступу — 4 - 7 сторінок комп'ютерного тексту (А4, 14 кегль, 1.5 інтервал).

2.8. Основна частина кваліфікаційної роботи магістра складається із розділів, підрозділів (пунктів, підпунктів), кількість яких залежить від теми дослідження. Мінімальна кількість розділів – два.

Необхідно коротко й чітко формулювати назви розділів, підрозділів (пунктів, підпунктів). Назви розділів, підрозділів (пунктів, підпунктів) повинні перебувати в тісному зв'язку з темою кваліфікаційної роботи магістра, співвідноситися з поставленими завданнями тощо.

Кожен розділ повинен починатися з нової сторінки. Наприкінці кожного розділу рекомендовано формулювати висновки з коротким викладом наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Виклад матеріалу кваліфікаційної роботи магістра здійснюється відповідно до Змісту. Матеріали кваліфікаційної роботи магістра повинні відповідати вимогам літературної мови, стиль викладу – науковий, з дотриманням усталених термінів та словосполучень. Не допускається застосування спрощеного або публіцистичного стилю чи надто складних мовних конструкцій, безпідставних відступів від загальноприйнятої наукової термінології та лексики. Необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати наукового дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Кваліфікаційна робота магістра не повинна носити описовий характер.

Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи магістра – 50-100 сторінок комп'ютерного тексту при посиланнях в квадратних дужках та 60-110 при посторінкових посиланнях.

2.9. У Висновках (обсяг – 3-7 сторінок) викладаються наукові й практичні результати, отримані за наслідками зробленого дослідження, які повинні містити формулювання вирішеної проблеми (завдання), аргументацію вибраного шляху вирішення наукової проблеми, значення отриманих результатів для науки й практики, новизну одержаних результатів (у разі наявності), апробацію результатів дослідження (у разі наявності).

Найбільш прийнятні для опису результатів слова “систематизовано...”, “уточнено...”, “встановлено...”, “обґрунтовано (аргументовано)...” і т.п., а для вказівки ступеня новизни – “уперше...”, “одержало подальший розвиток...”, “удосконалено...”.

Опис отриманих результатів не подається з використанням наступних формулювань “був проведений аналіз...”, “вивчено...”, “зроблений порівняльний аналіз...” і т.п.

2.10. Список використаних джерел формується одним із зручних для студента способів (за його вибором):

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- за порядком появи посилань у тексті;
- у інший зручний спосіб (наприклад, 1) нормативно-правові акти, 2) наукові джерела, 3) матеріали практики).

Автор роботи може використовувати бібліографічні менеджери – спеціальні програми автоматичного оформлення джерел.

У Списку використаних джерел вказуються тільки ті джерела, на які в тексті кваліфікаційної роботи магістра зроблені посилання. Не допускається включення до Списку використаних джерел джерела, на яке було відсутнє хоча б одне посилання за текстом роботи.

Загальна кількість використаних джерел – не менше 40.

Список використаних джерел обов’язково нумерується наскрізною нумерацією. Всі джерела у Списку використаних джерел повинні бути оформлені одноманітно, відповідно до одного з правил бібліографії. Рекомендованим для використання є стандарт ДСТУ 8302:2015.

2.11. Цитати та посилання. При написанні кваліфікаційної роботи магістра здобувач освіти зобов’язаний робити посилання на джерела (книги, нормативні акти, матеріали практики тощо), використані в кваліфікаційній роботі магістра. Всі джерела, на які посилається автор роботи, мають бути зазначені в Списку використаних джерел.

Посилання на джерела повинні подаватися у квадратних дужках, що наводяться одразу після цитати (парафрази). При цьому спочатку зазначається номер джерела у Списку використаних джерел, а через кому номер сторінки/сторінок, наприклад: [13, с. 57].

За бажанням автора роботи посилання можуть подаватися автоматичні посторінкові. При такому способі посилань у першому посиланні джерело пишеться у повному бібліографічному вигляді, а при повторних посиланнях – скорочено. Наприклад: 1. Іваненко І.І. Право власності. К.: Наукова думка, 2010. 515 с. С. 15 – перше посилання. 2. Іваненко І.І. Право власності. С. 30. – повторні посилання. Якщо посилання на одне й те саме джерело ідуть поспіль – застосовується форма 1. Іваненко І.І. Право власності. К.: Наукова думка, 2010. 515 с. 2. Там само, С. 30. 3. Там само, С. 40.

Посилання на джерело обов'язкове як при прямому, так і непрямому цитуванні.

При прямому цитуванні текст цитати починається й закінчується лапками й наводиться в граматичній формі оригіналу. Цитування повинне бути повним, без самостійного скорочення авторського тексту. Пропуск слів без зміни тексту позначається трикрапками (...).

При непрямому цитуванні (парафразі) необхідно бути гранично точним у викладі думок автора. Брати в лапки парафразу не потрібно.

Якщо автор кваліфікаційної роботи магістра, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім тире і вказуються ініціали автора роботи, а весь текст застереження береться в круглі дужки. Варіантом таких застережень є: (курсив наш. – А.К.); (підкреслено нами. – А.К.).

Цитати із не україномовних джерел перекладаються українською мовою.

Посилатися бажано на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися в тих випадках, коли в них є матеріал, не включений в останні видання.

При написанні роботи здобувач освіти має застосовувати діючі нормативні акти в чинній редакції з врахуванням всіх змін та доповнень (крім випадків проведення історичного огляду, порівняльно-правового аналізу тощо).

2.12. Додатки оформляють як продовження кваліфікаційної роботи магістра після Списку використаних джерел. Як додатки можуть бути

використані тільки матеріали, що підтверджують отримані результати за темою дослідження. Додатки розміщуються у порядку появи посилань на них в тексті роботи.

Таблиці, матеріали практики, статистика, інші матеріали, що використовуються при підготовці роботи, розташовуються в тексті роботи.

Кожний додаток треба починати з нової сторінки із вказівкою в правому верхньому куті слова “Додаток”. Якщо в роботі більше одного додатка, їх нумерують послідовно арабськими цифрами без знаку № (Додаток 1). Кожний додаток повинен мати змістовий заголовок. Додатки включаються в загальну нумерацію сторінок роботи.

У тексті роботи посилання на наявність додатка відзначається в круглих дужках, наприклад: “Нами розроблено рекомендації з укладання договору оренди земельної ділянки (Додаток 2)”.

2.13. Текст кваліфікаційної роботи магістра має бути надрукований комп’ютерним способом на одній стороні аркуша білого паперу формату А-4 (210x297 мм).

Сторінки обмежуються полями: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

При оформленні роботи за допомогою комп’ютера використовують шрифт Times New Roman, розмір 14 з полуторним міжрядковим інтервалом. Абзацний відступ – 10 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту кваліфікаційної роботи магістра повинна бути однаковою, інтервал «звичайний».

Друкарські помилки, описки і графічні неточності тощо після здачі кваліфікаційної роботи магістра на кафедру виправленню не підлягають.

2.14. Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи магістра ставиться арабськими цифрами.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи магістра є титульний аркуш, який включають до загальної кількості сторінок. На титульному аркуші номер

сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому чи нижньому куті сторінки без крапки в кінці.

2.15. Розділи повинні мати порядкову нумерацію. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, крапку після номера не ставлять, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу (нумерація складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою – наприклад, “2.3.”). Номер пункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу і порядкового номера пункту, відокремлених крапкою – наприклад, “2.3.1.”. Номер підпункту відповідно складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою – наприклад, “2.3.1.1.”.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти нумеруються арабськими цифрами. Одразу після номера підрозділу, пункту, підпункту в тому ж рядку йде його заголовок.

2.16. Ілюстрації (схеми, графіки тощо) і таблиці розміщуються в кваліфікаційної роботи магістра безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках кваліфікаційної роботи магістра, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в кваліфікаційній роботі магістра подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Номер ілюстрації, її назва й пояснювальні нотатки розташовують послідовно під ілюстрацією знизу/з правого боку.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу). Якщо в кваліфікаційній роботі магістра одна таблиця, то її нумерують за загальними правилами. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “Таблиця” і її номер вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: “Продовження табл. 1.2”.

Примітки до тексту і таблиць, у яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова “Примітки” ставлять двокрапку і перелічують їх. Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова “Примітка” ставлять крапку.

2.17. На останній сторінці Списку використаних джерел ставиться підпис і прізвище автора-здобувача освіти та дата, що відповідає даті подачі роботи на кафедру.

3. Оцінювання кваліфікаційної роботи магістра

3.1. Оцінювання кваліфікаційної роботи магістра включає:

- 1) підготовку відгуку наукового керівника;
- 2) перевірку кваліфікаційної роботи магістра на дотримання правил академічної доброчесності;
- 3) рецензування кваліфікаційної роботи магістра;
- 4) допуск кваліфікаційної роботи магістра до захисту;
- 5) захист кваліфікаційної роботи магістра.

3.2. Строки підготовки, перевірки, рецензування та захисту кваліфікаційної роботи магістра повинні відповідати графіку навчального процесу, який затверджуються розпорядженням директора НН інституту права згідно з нормативними актами, зазначеними у п. 1.1. цього Положення.

3.3. Підготовлена здобувачем освіти кваліфікаційна робота магістра у строки, встановлені розпорядженням директора НН інституту права, подається на кафедру разом з відгуком наукового керівника.

3.4. Перевірка кваліфікаційної роботи магістра на дотримання правил академічної доброчесності (додатково див. п. 1.5 цього Положення).

3.4.1. Науковий керівник надсилає електронною поштою кваліфікаційну роботу магістра відповідальному за перевірку Оператору Системи НН інституту права. Після перевірки кваліфікаційної роботи магістра Оператор Системи генерує Звіту подібності, складає Довідку про оригінальність роботи та передає їх науковому керівнику кваліфікаційної роботи магістра.

3.4.2. Науковий керівник здійснює експертну оцінку кваліфікаційної роботи магістра з врахуванням Звіту подібності, робить у Довідці про оригінальність роботи свій висновок і додає до кваліфікаційної роботи магістра.

3.4.3. Допуск до захисту проводиться з врахуванням експертної оцінки наукового керівника щодо відсутності плагіату у кваліфікаційній роботі магістра.

3.4.4. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, спроби укриття запозичень чи інші прояви академічного плагіату, кваліфікаційна робота магістра разом з копією Звіту подібності повертається автору-здобувачу освіти на доопрацювання.

3.5. Рецензування кваліфікаційної роботи магістра.

Кваліфікаційна робота магістра передається на рецензування, яке здійснюється працівником кафедри відповідно до затвердженого завідувачем кафедри списку рецензентів.

За результатами ознайомлення рецензентом з кваліфікаційною роботою магістра складається Рецензія, в якій наводиться інформація про актуальність роботи, її значення для теорії та практики правового регулювання, робиться висновок про рівень опрацювання здобувачем освіти відповідної проблематики, формулюються побажання щодо покращення змісту роботи, а також вказується недоліки та зауваження. У підсумку рецензент висловлює свою думку щодо оцінки, на яку заслуговує кваліфікаційна робота магістра.

Здобувач освіти перед захистом кваліфікаційної роботи магістра має право ознайомитися зі змістом Рецензії та підготувати відповіді на зауваження рецензента.

3.6. Допуск кваліфікаційної роботи магістра до захисту.

Допуск кваліфікаційної роботи магістра до захисту відбувається за рішенням кафедри на засіданні кафедри за результатами розгляду кваліфікаційної роботи магістра, Відгуку наукового керівника, Довідки про оригінальність роботи.

3.7. Захист кваліфікаційної роботи магістра.

3.7.1. Захист кваліфікаційної роботи магістра проводиться під час засідання Екзаменаційної комісії.

Повноваження Екзаменаційної комісії, а також процедура захисту кваліфікаційної роботи магістра визначаються *Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському*

національному університеті імені Тараса Шевченка, затвердженого наказом ректора від 3 листопада 2014 р.

3.7.2. Процедура захисту кваліфікаційної роботи магістра перед Екзаменаційною комісією передбачає висвітлення здобувачем освіти основних положень роботи у формі доповіді, покликаної розкрити суть, теоретичне й практичне значення проведеної роботи. Доповідь не повинна тривати більше 15 хвилин. Після доповіді здобувач освіти відповідає на запитання членів Екзаменаційної комісії. Запитання можуть стосуватися теми виконаної роботи і носити загальний характер – у межах дисциплін спеціальності й спеціалізації, які опановувалися студентом в Університеті. З дозволу Голови Екзаменаційної комісії запитання можуть задавати всі присутні на захисті. Після відповідей на питання заслуховуються або зачитуються відгуки наукового керівника та рецензента (особисто ними або одним із членів Екзаменаційної комісії). Завершується захист відповіддю здобувача освіти на висловлені у відгуках зауваження.

3.7.3. Захист кваліфікаційної роботи магістра фіксується у протоколі Екзаменаційної комісії. Після закінчення захисту Екзаменаційна комісія в закритому режимі обговорює результати захисту та оцінює їх. Оцінка оголошується Екзаменаційною комісією у день захисту.

3.7.4.1 З метою забезпечення відкритості та доступності освіти, дотримання вимог інклюзивності, за наявності інших поважних обставин тощо, захист кваліфікаційної роботи магістра може відбуватися із застосуванням телекомунікаційних технологій. Рішення про проведення захисту із застосуванням телекомунікаційних технологій приймається Вченою радою НН інституту права.

3.7.4.2. При проведенні захисту кваліфікаційної роботи магістра із застосуванням телекомунікаційних технологій здобувач та члени екзаменаційної комісії повинні бути присутні на засіданні із включеними аудіо та відео засобами.

3.7.4.3. Захист кваліфікаційної роботи магістра із застосуванням телекомунікаційних технологій супроводжується записом відеоконференції.

ДОДАТКИ

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Навчально-науковий інститут права
кафедра _____ права

До захисту в Екзаменаційній комісії
допустити
завідувач кафедри _____,
доктор юридичних наук, професор
Ім'я ПРИЗВИЩЕ _____
«   » _____ 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

ТЕМА

Здобувача освіти 2 року
денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»
освітньо-наукової програми «Право»
Вибіркового блоку «   »

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

Рецензент:

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри _____

КИЇВ - 2023

Дозвіл (ліцензія)
на розміщення електронної копії тексту
кваліфікаційної роботи магістра у репозитарії
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Я, _____

(П.І.Б.)

надаю дозвіл (ліцензію) Київському національному університету імені Тараса Шевченка на завантаження електронної копії тексту кваліфікаційної роботи магістра на тему: _____

_____

до Інституційного репозитарію (електронного архіву) Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також на інтерактивне надання доступу до електронної копії тексту зазначеної кваліфікаційної роботи в Інституційному репозитарії (електронному архіві) Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дата

Підпис

Анотація

Петренко Іван Іванович. Орендні земельні правовідносини: сучасний стан та перспективи розвитку. Кваліфікаційна робота магістра. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Навчально-науковий інститут права, кафедра земельного та аграрного права.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена дослідженню і всебічному вивченню орендних земельних правовідносин. Розкрито питання розвитку орендних земельних правовідносин в Україні, а також проаналізовано поняття, правову природу та проведено загальну характеристику договору оренди земельної ділянки. Розглянуто особливості правового регулювання оренди земель приватної, державної і комунальної власності. Досліджено особливості правового забезпечення оренди земельних ділянок в залежності від їх цільового призначення та актуальну судову практику. На підставі проведеного дослідження запропоновано шляхи вдосконалення законодавства України в частині правового регулювання орендних земельних правовідносин.

Ключові слова: земля; оренда; договір; правовідносини; законодавство.

Abstract

Ivan Petrenko. Lease Land Relations: Current Status and Prospects. Master's thesis. Taras Shevchenko National University of Kyiv. Educational and Research Law School, Land and Agricultural Law Department.

The master's thesis focuses on the study and comprehensive analysis of leased land relations.....

Key words: land; lease; contract; legal relations; legislation.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРЕНДНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	11
1.1. Розвиток орендних земельних правовідносин в Україні	11
1.2. Поняття, правова природа та загальна характеристика договору оренди земельної ділянки	23
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	42
2.1. Підстави та порядок укладення, зміни, припинення та поновлення договорів оренди землі	42
2.2. Особливості правового регулювання оренди земель приватної, державної і комунальної власності	62
2.3. Правове забезпечення оренди земельних ділянок в залежності від їх цільового призначення	78
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
ДОДАТКИ	
1. Проект Закону України “Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про оренду землі”	110